

מנחות דף עא
עניין: אנשי יריחו

שם משמואל שופטים תרע"ח

וכמו כן להיפוך, וכבמדרש (ויק"ר פ' ל') שמורה מצוות לולב והדס, זה לבעלי מצוות [המתחסות ללב] בלי תורה [המתחסות לשכל] וזה לבעלי תורה בלי מצוות, ולא יסתפק האדם בהיישרות אחד מהם לומר שהשני יבוא אחריו ממילא, וכאמרם ז"ל (יבמות ק"ט): האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו ומכ"ש להיפוך מצוות בלי תורה הן כנר בלי אור, וכמ"ש (משלי כ"ח ט') מסיר אנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה, אלא כל אחד מהם צריך הישרה בפני עצמו, ע"כ ראו חכמים שנכון יותר להפסיק להורות על ענין נכבד זה, ומ"מ לא מיחו ביד אנשי יריחו, כי שניהם לדבר אחד נתכוונו, ע"כ לא רצו להעבירם ממנהגם: והנה דוגמת אלו, היינו פסוק היחוד ופרשת ואהבת, הן תפילין שבראש ותפילין של יד כמו שאנו אומרים שתפילין של ראש הן לשעבד את השכל והמחשבה להשי"ת ותפילין של יד הן לשעבד את תאוות הלב ותשוקתו אליו ית"ש, ועל כן סומכין תפילה של ראש תיכף לשל יד, להורות על ענין הנ"ל, וכמו אנשי יריחו שהיו כורכין את שמע, וכאן לא שייך סברת חכמים להפסיק ולהורות ששתיהן צריכי ואינן נגררין זו אחר זו, דבלא"ה נמי שתי פעולות ושתי מצוות הן, ואי אפשר לחשוב דיוצאין בפעולה אחת, ע"כ שוב יותר נכון שלא להפסיק ביניהן, ויבואו שתי ההוראות ביחד:

ולפי האמור יובן הא דהקורא קריאת שמע בלי תפילין כאילו מעיד עדות שקר בעצמו, ולא אמרינן כן במזוזה או בפרשת קדש והי' כי יביאך, דלאו משום דכתיב באותה פרשה אתו עלה, דא"כ גם בפרשת ציצית בלי ציצית בבגד נמי נימא הכי, אלא משום דשניהם מורין על ענין אחד ובני בקתא: חדא נינהו:

הלבנה שמקבלת מאור החמה. השכל הישר הוא מאיר לאדם ומשכילו לדעת המעשים הנרצים והראויים מביתו ראויים, והלב צריך לקבל השכלת השכל ולהיות נמשך אחריו ולא יתאוה ולא ישתוקק אלא מה שהשכל מחייבו. ואי אפשר להיות אדם שלם בלתי שני אלה. דבאם השכל משכיל לדעת את הראוי והלב איננו נמשך אחריו הוא גרוע עוד יותר מאילו לא השכיל כלל, ועל זה אמרו ז"ל (דב"ר פ"ז ס"ד) יוחן רשע בל למד צדק, אבל אם למד ולא קיים אינו נחנך, ונמשל עוד לנוס זהב באף חזיר. וכמו כן אף שהלב מקבל הוראת השכל אלא שהשכל מעוקם הוא גרוע מאד, וההו הענין שהיו אדוקים מאד בע"ז, כי היתה להם השתוקקות הלב לעשות מה שהשכל מחייב, והם באשר הי' שכלם עקום ושמים אור לחושך וחושך לאור נסתעף מזה קלקול עוד יותר שהיו אדוקים מאד בע"ז יותר מאנשים שלא הי' טבע לבם להיות נשמע לשכל. ודבר זה מבואר:

ולעומת השלימות בשתי בחינות אלה באה מצות קריאת שמע. הראשונה פסוק היחוד להישר את שכל האדם, ובענין רעיון האדם ביחוד הי' אין לכתות הלב חלק בו והוא מתיחס רק לשכל, וזה שמע ישראל שהוא לשון הבנה שהיא בשכל. ואח"כ באה מצות ואהבת את ה"א בכל לבבך וגו' להישר את הלב להיות דבוק באהבה ומשתוקק למה שראוי עפ"י הוראת השכל שהשכיל בפסוק היחוד, והנה היא טהרת הלב והשלמתו. ובאשר זה בלי זה עוד גרוע כנ"ל, ע"כ השכילו אנשי יריחו ולא היו מפסיקין בין פסוק היחוד לואהבת להורות על ענין נכבד זה, שאין אלה שני ענינים נפרדים אלא שאי אפשר לזה בלי זה. וחכמים ס"ל דאדרבה משום זה עצמו נכון להפסיק מעט, להורות ששתיהן צריכי ולא נגררין זה אחר זה ממילא אלא תרי מילי נינהו, ויכול להיות השכל משכיל ומ"מ הלב נמשך לדברים פחותים ואיננו נשמע לשכל,

ונראה עוד לומר דהנה אמרו ז"ל (ברכות י"ד): כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר בעצמו, ובפשיטות הפירוש שבק"ש כתובה מצות תפילין והוא אינו מקיימה, אבל אינו מובן דאם כן מזוזה נמי דכתיבא בהאי ענינא למה לא אמרו הקורא ק"ש ואין מזוזה בפתחו כאילו מעיד עדות שקר בעצמו, ועוד מאי איריא ק"ש אפילו פרשת קדש והי' כי יביאך דכתיבא בהו מצות תפילין נמי:

ונראה דהנה בש"ס פסחים (נ"ה): ששה דברים עשו אנשי יריחו על שלשה מיחו בידם חכמים ועל שלשה לא מיחו בידם ואלו הן שלא מיחו בידם וכו' וכורכין את שמע, ושם (נ"ו) בגמ' היכי עבדי אמר רב יהודה אומרים שמע ישראל הי' אלקינו הי' אחד ולא היו מפסיקין [פירש"י בין אחד לואהבת אעפ"י שצריך להאריך באחד ולהפסיק בין קבלת מלכות שמים לדברים אחרים שכל אחד מקבל עליו ואומר אחד הוא אלקינו בפסוק ראשון ופסוק שני לשון צוואה הוא] רבא אומר מפסיקים היו אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ומכלל דלרב יהודה הא דהי' שלא ברצון חכמים משום דחסר ההפסק לבד, ויש להבין מה טעמא של אנשי יריחו בזה, ומה תועלת היתה להם בזה שלא היו מפסיקים, ולמה לא עשו כפי רצון חכמים, וגם חכמים למה לא מיחו בהם אחרי שלפי דעתם יש להפסיק, מה מהם יהלון אם יהיו מפסיקים, וגם בעיקר ההפסק אחרי שאין ביניהם הפסק פרשה לא פתיחה ולא סתימה עוד לאלוה מילין:

ונראה לפרש דהנה האדם הוא עולם קטן, וכל מה שיש בעולם הגדול נמצא דוגמתו באדם הפרטי, ודוגמת עליונים ותחתונים שבעולם הגדול יש באדם ראש וגוף, הראש הוא דוגמא לעולם העליון והגוף לעולם התחתון, וכן נמי השכל שבראש הוא דוגמת החמה המאירה לארץ, והלב שבגוף הוא דוגמת

